

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

TRETIA SEKCIA

ROZHODNUTIE

sťažnosť č. 45383/07
Ľudovít PUKY
proti Slovenskej republike

Európsky súd pre ľudské práva (tretia sekcia) zasadajúc 14. februára 2012 v komore v zložení

Josep Casadevall, *predseda*,

Corneliu Bîrsan,

Egbert Myjer,

Ján Šikuta,

Ineta Ziemele,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *sudcovia*,

a Santiago Quesada, *tajomník sekcie*,

po prerokovaní vyššie uvedenej sťažnosti podanej 17. októbra 2007,
berúc do úvahy stanovisko predložené dotknutou vládou a nadväzujúce
stanovisko predložené sťažovateľom,
po prerokovaní, rozhoduje nasledovne:

SKUTKOVÝ STAV

1. Sťažovateľ, pán Ľudovít Puky je slovenský štátny občan rómskej etnickej príslušnosti. Narodil sa v roku 1968 a žije v Trebišove. Pred Súdom bol zastúpený pánom L. Gallom, advokátom pôsobiacim v Európskom centre pre práva Rómov v Budapešti. Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) bola zastúpená jej zástupkyňou, pani M. Pirošíkovou.

A. Okolnosti prípadu

2. Skutkové okolnosti prípadu, tak ako boli predložené stranami, možno zhrnúť nasledovne.

3. Dňa 24. februára 2004 sa uskutočnila rozsiahla policajná akcia v obciach Trebišov a Čaklov v reakcii na protesty ľudí rómskeho pôvodu na východnom Slovensku. Tieto protesty boli údajne reakciou na zmeny v sociálnej politike krajiny. Na niektorých miestach vyústili do výtržností a rabovania.

4. V tento deň približne 250 policajtov išlo v skorých ranných hodinách do Trebišova za účelom zadržania ľudí podozrivých z krádeže, poškodzovania majetku a napadnutia polície počas nepokojov, ku ktorým došlo predchádzajúci večer v meste.

5. S odkazom na správu Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu zverejnenej vo februári 2006 (pozri nižšie odsek 54), sťažovateľ tvrdil, že polícia vstúpila do rómskych domov a fyzicky napadla obyvateľov.

6. Najmenej 26 ľudí bolo vzatých do väzby.

7. Sťažovateľ tvrdil, že 24. februára 2004 približne o 11.00 hodine jeho brat Radoslav Puky (narodený v roku 1974) utekal smerom k sťažovateľovmu domu, aby tak unikol polícii. V tom čase bola celá rómska osada v Trebišove obkľúčená políciou. Sťažovateľ a jeho priateľ videli sťažovateľovho brata ako kľáčí a drží si ľavú stranu svojho zápästia, na ktorom mal zranenia a poškodenia spôsobené políciou. Preto za nimi zaostával, keď utekali cez pole. Počuli, ako policajti nahlas dávali pokyny, aby sa zastavili a dali ruky nad hlavu. Keď sa sťažovateľ otočil dozadu, uvidel skupinu Rómov obkľúčených políciou.

8. Dňa 4. marca 2004 družka pána Radoslava Pukyho tohto nahlásila ako nezvestného. Toho istého dňa sťažovateľ podal nasledovnú výpoveď na polícii:

„Dňa 24. februára 2004 približne o 11.15 hod. môj brat Radoslav prišiel do môjho domu na ulici I. Kraska v Trebišove. Vyšli sme na ulicu, kde sme uvideli policajtov s maskami. Zľakli sme sa a začali utekať na pole spolu s ostatnými. Keď sme boli blízko rieky Trnávka, otočil som sa a videl som môjho brata bežať za mnou. Bežal som smerom k mostu, kde som zistil, že môj brat už za mnou nebol. Na to som ho začal hľadať, ale až doteraz sa mi ho nepodarilo nájsť. Nie je pravda, že môj brat bol bitý alebo zadržaný políciou, poslednýkrát som ho uvidel v poli za rómskou osadou v Trebišove.“

9. Následne bolo začaté pátranie so zapojením polície, armády a vrtuľníku ministerstva vnútra.

10. Sťažovateľovi príbuzní a iní Rómovia tiež hľadali jeho brata a 7. marca 2004 ho našli mŕtveho v odvodňovacom kanáli potoku Trnávka na mieste zvanom Čaplíny. Privolaný lekár na mieste činu konštatoval ako predbežnú príčinu smrti udusenie utopením.

11. V rovnaký deň začala polícia vyšetovanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví spáchanom na bratovi sťažovateľa. Okamžite boli vykonané viaceré procesné úkony, a to ohliadka miesta činu s fotodokumentáciou a výsluch ôsmich svedkov – vrátane sťažovateľa a družky jeho brata.

12. Táto uviedla, že naposledy videla sťažovateľovho brata 24. februára 2004 približne o 10.30 hodine. Keď sa policajti blížili k ich domu, jej druh sa rozbehol smerom do poľa spolu s ostatnými Rómami.

13. Sťažovateľ vo svojej výpovedi zo 7. marca 2004 uviedol, že jeho brat prišiel do jeho domu približne o 11.00 hod. a povedal mu, že bol fyzicky napadnutý, pričom si držal svoju ľavú ruku v časti predlaktia a svoj ľavý bok. Keď sa k nim priblížili policajti, rozbehli sa spolu s ďalšími Rómami do poľa smerom k smetisku v Čaplinách. Sťažovateľov brat za nimi zaostal. Sťažovateľ počul policajtov ako kričali príkazy na zastavenie a zdvihnutie ich rúk nad ich hlavy. Keď sa sťažovateľ obzrel dozadu, uvidel skupinu Rómov obkľúčenú policajtmi s maskami na tvárach. Sťažovateľ nerozpoznal svojho brata medzi týmito zadržanými, vzhľadom na to, že ich bolo veľa a chcel utiecť preč. Incident sa odohral na presne tom istom mieste, na ktorom sťažovateľ naposledy videl svojho brata. S výnimkou jednej osoby, pána K., sťažovateľ nevedel identifikovať Rómov, ktorí sa v tom čase nachádzali na tomto mieste.

14. Dvaja znalci z Ústavu súdneho lekárstva v Košiciach preskúmali telo nebohého. Vo svojom posudku z 30. marca 2004 uviedli, že neboli zistené žiadne stopy po fyzickom násilí a drobné kožné odreniny na predkoleniach boli staršieho charakteru. Zosnulý mal v žalúdku približne jedno kilo hustej, nestrávenej potravy požitej asi dve hodiny pred jeho smrťou. To sa mohlo podieľať na zvýšenom stave bránic, ktorý mal za dôsledok nedostatočné prekrvenie srdca a sťaženie dýchania. Jediace centrum v predĺženej mieche mohlo byť postihnuté toluénom, organickým rozpúšťadlom, ktorý sa našiel v krvi nebohého a ktorý mohol užiť maximálne 15 hodín pred svojou smrťou.

15. Znalci zistili ako priamu príčinu smrti udusenie utopením. Vyjadrili sa, že nebohý sa mohol utopiť 24. februára 2004. Na základe samotných záverov pitvy sa nedalo presne určiť, či padol do vody. Znalci nevytlúčili ani to, že nebohý mohol vojsť do vody alebo do nej spadnúť po strate kontroly nad svojimi pohybmi v dôsledku inhalácie toluénu.

16. Dňa 26. apríla 2004 okresný prokurátor v Trebišove zastavil konanie z dôvodu, že nič nenasvedčovalo spáchaniu trestného činu.

17. Generálna prokuratúra preskúmala vec na základe vlastnej iniciatívy, aj s ohľadom na pozornosť verejnosti, ktorá tomu bola venovaná. Následne uložila okresnému prokurátorovi, aby zabezpečil ďalšie vyšetovanie za účelom zistenia všetkých relevantných skutočností.

18. Dňa 14. júna 2004 Okresná prokuratúra v Trebišove vrátila vec polícii v Trebišove na ďalšie vyšetovanie. List obsahoval podrobné

inštrukcie, aké úkony majú byť vykonané a ktoré ďalšie dôkazy majú byť zabezpečené za účelom objasnenia relevantných skutočností prípadu. Toto zahŕňovalo údajné bitie sťažovateľovho brata a ďalších Rómov políciou, polohu v akej bolo telo nájdené a ako sa dostalo do kanála, dobu počas ktorej bolo telo vo vode, stopy po zraneniach a dátum ich vzniku, množstvo toluénu v moči nebohého a dátum, kedy nebohý zjedol jedlo nájdené v jeho žalúdku.

19. Dňa 25. júna 2004 policajti obnovili vyšetrowanie. Vyšetrowateľ vypočul svedkov a vykonal rekonštrukciu udalostí na mieste, kde sa našlo telo, a to v prítomnosti dvoch advokátov z Ligy aktivistov pre ľudské práva v Bratislave.

20. Dňa 7. októbra 2004 dvaja lekári z Lekárskej fakulty Jessenius v Martine vypracovali druhý znalecký posudok, ktorý obsahoval 16 strán. V tomto posudku uviedli, že na rukách a nohách nebohého boli viditeľné známky macerácie. Pokožka na týchto častiach sa však neodlupovala a neoddeľovala od tela. Pokusy preukázali, že taký proces obvykle začína v priebehu 10 až 14 dní po ponorení do vody. Pokiaľ ide o pokožku na zvyšných častiach tela, nenašli sa žiadne znaky významne pokročilej macerácie. Analýza tkanív indikovala, že celkový posmrtný rozklad tela nebohého začal v skoršom štádiu v čase jeho objavenia.

21. Na tomto základe znalci vyjadrili názor, že telo bolo ponorené do vody približne tri až šesť dní pred tým, ako bolo nájdené 7. marca 2004. Vzhľadom na to, že pitva nespochybniteľne preukázala, že nebohý zomrel na udusenie utopením, smrť musela nastať počas týchto približne troch až šiestich dní pred tým, ako bolo nájdené telo. Neexistovala pochybnosť, že stopy povrchových zranení, ktoré boli nájdené na tele nebohého vznikli niekoľko mesiacov alebo aj rokov skôr. Poloha, v ktorej bolo telo nájdené, zodpovedala tomu, ako sa osoba utopila. Nebohý inhaloval toluén v nešpecifikovaný čas pred svojou smrťou. Nebol zistený žiaden osobitný záver, pokiaľ ide o vplyv tejto látky na jeho smrť. Znalci ďalej zistili, že v rozpätí dvoch až štyroch hodín pred smrťou nebohý zjedol veľké množstvo cestovín, fazule, mäsa a zeleniny. Neboli zistené žiadne stopy vonkajšieho násilia na jeho tele. Nezistilo sa nič, čo by nasvedčovalo tomu, že sa na jeho smrti podieľali cudzie osoby.

22. Vyšetrowateľ okrem toho preskúmal spisy týkajúce sa osôb, ktoré boli 24. februára 2004 zaistené alebo vzaté do väzby na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Trebišove v súvislosti s nepokojmi v rómskych osadách a vlámaniami spáchanými v Trebišove. Nebola zistená žiadna informácia preukazujúca, že sťažovateľov brat sa zúčastnil akejkoľvek nezákonnej činnosti alebo že by bol zadržaný políciou.

23. Na základe vyššie uvedeného vyšetrowateľ opäť dospel k záveru, že nebol spáchaný žiadny trestný čin, a že smrť sťažovateľovho brata pravdepodobne nesúvisela s nepokojmi v Trebišove. Vyšetrowanie bolo zastavené na tomto základe 22. októbra 2004.

24. V rovnaký deň právny zástupca sťažovateľa podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť. Poukázal na viacero rozporov a chýb, ako údajný čas smrti sťažovateľovho brata a umiestnenie jeho tela počas obdobia medzi 24. februárom a 7. marcom 2004.

25. Dňa 11. novembra 2004 Okresná prokuratúra Trebišov odmietla sťažnosť ako nepodloženú. V rozhodnutí bolo uvedené, že nie je proti nemu možné podať ďalšiu sťažnosť.

26. Dňa 11. januára 2005 sa sťažovateľ sťažoval na ústavnom súde na porušenie článkov 2, 3 a 14 Dohovoru vo vyššie uvedenom konaní.

27. Ústavný súd ju oznámil generálnej prokuratúre, vzhľadom na to, že bol toho názoru, že sťažovateľ v podstate napadol zákonnosť vyšetrovania. V nadväznosti na to generálna prokuratúra nariadila nové vyšetrovanie a špecifikovala, aké opatrenia je potrebné prijať.

28. Dňa 11. marca 2005 Okresná prokuratúra v Trebišove nariadila vyšetrovateľovi, aby opätovne začal nové vyšetrovanie vo veci.

29. Dňa 23. marca 2005 ústavný súd sťažnosť odmietol po posúdení, že vo veci bolo 11. marca 2005 začaté nové vyšetrovanie a konanie stále prebiehalo.

30. V rámci nového trestného konania vyšetrovateľ vypočul niekoľko svedkov, vrátane Rómov a policajtov za účelom zistenia podrobností o hľadaní sťažovateľovho brata potom, ako ho jeho družka nahlásila ako nezvestného. Polícia ďalej zaobstarala listinné dôkazy ohľadne teploty vody a vlhkosti vzduchu v oblasti počas obdobia od 24. februára do 7. marca 2004.

31. Následne dvaja súdni znalci, ktorí pripravili druhý znalecký posudok, uviedli, že takéto údaje v žiadnom prípade nemôžu ovplyvniť ich skoršie závery o tom, že telo sťažovateľovho brata bolo vo vode počas troch až šiestich dní pred nájdením. Ak by bol nebohý vo vode od 24. februára do 7. marca 2007, pokročilá macerácia pokožky by sa objavila na celom tele bez ohľadu na nízku teplotu vody v danom čase.

32. V písomnom zázname vyšetrovateľ uviedol, že v kontexte udalostí, ktoré sa odohrali 24. februára 2004, bolo obvinených 24 osôb rómskej etnickej príslušnosti. V tento deň boli predvedené na políciu niekoľké ďalšie osoby. V spise neexistoval záznam, že sťažovateľov brat bol medzi týmito osobami alebo že jeho osobná sloboda bola obmedzená. Spis neobsahoval žiadnu zmienku o jeho osobe.

33. Dňa 2. mája 2005 policajný dôstojník poverený vedením policajného útvaru, ktorý zasahoval 24. februára 2004, uviedol, že v poli za rómskou osadou alebo v blízkom okolí neďalekej rieky nebola zaznamenaná žiadna policajná akcia.

34. V správe z 15. mája 2005 policajný dôstojník zaznamenal, že medzi obyvateľmi osady, ktorí poznali sťažovateľovho brata, sa nepodarilo zaobstarať žiadne relevantné informácie ohľadom možného pobytu

sťažovateľovho brata 24. februára 2004 alebo po tomto dátume. Nevybavovali si, že by sťažovateľ alebo pán K. bežali smerom k poľu.

35. So zreteľom na vyššie uvedené vyšetrovateľ dospel k záveru, že nebol spáchaný trestný čin. Rozhodnutím zo 16. júna 2005 bolo konanie zastavené.

36. Sťažovateľ podal sťažnosť. Napadol závery vyšetrovateľa týkajúce sa času úmrtia jeho brata a zdôraznil skutočnosť, že nebolo zistené, kde sa nachádzalo telo od odhadovaného dňa úmrtia, 24. februára 2004, do momentu, kedy bolo potopené do vody. Sťažovateľ sa tiež sťažoval, že vyšetrovateľ nevypočul všetky osoby, ktoré boli zadržané v poli počas policajného zásahu, ani členov policajnej jednotky, ktorá zasahovala. Napokon sťažovateľ napadol záver, že pravdepodobne neexistovala žiadna súvislosť medzi smrťou jeho brata a rómskymi nepokojmi, ku ktorým došlo 24. februára 2004.

37. Dňa 7. júla 2005 Okresná prokuratúra v Trebišove zamietla sťažovateľovu sťažnosť. V rozhodnutí bolo uvedené, že bolo nesporné, že sa sťažovateľov brat utopil a bolo poznamenané, že znalci dospeli k záveru, že jeho telo bolo vo vode najviac šesť dní. Prokurátor dospel k záveru, že k smrti muselo dôjsť počas tohto obdobia. Sťažovateľov brat teda niekoľko dní zotrval na neznámom mieste počnúc 24. februárom 2004. Nepodarilo sa však zistiť miesto jeho pobytu počas tohto obdobia.

38. Prokurátor považoval sťažovateľovu výpoveď podanú 27. augusta 2004, v ktorej podrobne popísal jedlo, ktoré zjedol jeho brat v jeho dome 24. februára 2004 približne o 10.00 hod. za nevierohodnú. V celom rozsahu zodpovedala jedlu, ktoré znalci našli v tráviacich orgánoch nebohého. Avšak, vo svojej prvej výpovedi zo 7. marca 2004, keď ešte neboli známe výsledky znaleckého skúmania, sťažovateľ uviedol, že jeho brat prišiel do jeho domu približne o 11.00 hod., krátko na čo začali bežať do poľa, po tom ako počuli krik rómskeho obyvateľstva a políciu.

39. V rozhodnutí sa uvádzalo, že sťažnosť proti nemu nebola prípustná.

40. Dňa 9. septembra 2005 sťažovateľ podal druhú sťažnosť na ústavný súd. S odkazom na vyššie uvedené uznesenie polície zo 16. júna 2005 a uznesenie prokuratúry zo 7. júla 2005, namietal porušenie článkov 2, 3, 13 a 14 Dohovoru.

41. Dňa 17. apríla 2007 ústavný súd odmietol sťažnosť z dôvodu, že sťažovateľ nevyužil iné dostupné prostriedky nápravy. Odkázal na uznesenie polície, podľa ktorého zo spisu nevyplývalo, že sťažovateľ sa domáhal nápravy prostredníctvom podnetu podľa zákona o prokuratúre z roku 2001.

B. Relevantné vnútroštátne právo a prax

1. Trestný poriadok

42. Podľa § 141 opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť a každé uznesenie vyšetrovateľa a policajného orgánu okrem uznesenia o začatí trestného stíhania možno napadnúť sťažnosťou.

43. Podľa § 167 obvinený a poškodený majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania žiadať prokurátora, aby boli odstránené prietahy vo vyšetrovaní alebo závary v postupe vyšetrovateľa alebo policajného orgánu. Podanie žiadosti, ktorú musí prokurátor bez meškania vybaviť, nie je viazané lehotou. O výsledku preskúmania musí byť žiadateľ upovedomený.

44. Podľa § 174 ods. 1 dozor nad zachovaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Podľa odseku 2 písm. a) a písm. c) prokurátor je oprávnený dávať záväzné pokyny na vyšetrovanie trestných činov, ako aj vykonať vyšetrovanie a vydať rozhodnutie v ktorejkoľvek veci vo svojej kompetencii.

2. Zákon o prokuratúre z roku 2001 (zákon č. 153/2001 Z. z.)

45. Zákon o prokuratúre upravuje postavenie a pôsobnosť prokuratúry, vrátane postavenia a pôsobnosti prokurátorov.

46. Podľa § 31 ods. 1 a 2 prokurátori preskúmajú zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, vrátane policajných orgánov a vyšetrovateľov. Robia tak na základe *inter alia* ústneho alebo písomného podnetu podaného fyzickými alebo právnickými osobami žiadajúc ich o vykonanie opatrení v rozsahu ich pôsobnosti. Pri výkone svojej pôsobnosti prokurátori môžu vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení.

47. Podľa § 32 ods. 1 a 2 podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre.

48. Podľa § 34 ods. 1 podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor, ktorý nerozhodoval o pôvodnom podnete podávateľa.

49. Pri vybavovaní podnetu sú prokurátori podľa § 35 ods. 1 a 2 povinní prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona a či vec spadá do ich pôsobnosti. Prokurátori posudzujú podnet podľa obsahu, pričom prihliadajú na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

50. Podľa § 35 ods. 3, ak prokurátori zistia, že podnet je dôvodný, vykonajú opatrenia na odstránenie porušenia zákona v súlade so zákonom o prokuratúre alebo inými osobitnými predpismi.

3. Ústavný súd z roku 1993 a prax ústavného súdu

51. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde z roku 1993 sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

52. V konaní pod sp. zn. III. ÚS 123/01 sa navrhovateľ sťažoval, *inter alia*, na nedostatky v trestnom konaní vedenom proti nemu vyšetrovateľom pod dohľadom Krajskej prokuratúry v Bratislave. Dňa 13. decembra 2001 ústavný súd sťažnosť odmietol. Rozhodol, že navrhovateľ, okrem využitia svojich práv podľa Trestného poriadku, sa mohol domáhať nápravy na generálnej prokuratúre (ktorá je postavená hierarchicky vyššie ako krajská prokuratúra) podľa zákona o prokuratúre z roku 2001.

53. Vo viacerých ďalších rozhodnutiach ústavný súd konštatoval, že podnet podľa zákona o prokuratúre z roku 2001 by mal byť využitý pred podaním ústavnej sťažnosti, ak orgán činný v trestnom konaní rozhodol o zastavení trestného stíhania (rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 127/04 z 28. apríla 2004, sp. zn. IV. ÚS 149/04 z 26. mája 2004 a sp. zn. IV. ÚS 126/07 z 24. mája 2007).

C. Správa Výboru CPT z roku 2006 a odpoveď vlády

54. Správa vlády Slovenskej republiky k návšteve uskutočnenej Výborom CPT na Slovensku, ktorá sa uskutočnila od 22. februára do 3. marca 2005 obsahuje nasledovné informácie¹:

„21. Počas návštevy vo februári – marci 2005 delegácia Výboru CPT zisťovala otázku zodpovednosti, preskúmajúc informácie týkajúce sa údajného zlého zaobchádzania v súvislosti s rozsiahlou policajnou akciou v Trebišove a Čaklove (na východnom Slovensku) vo februári 2004, zahrňujúc policajtov zo špeciálnych zásahových jednotiek. Podľa informácie, ktorú obdržal Výbor CPT, veľa osôb bolo údajne vystavených zlému zaobchádzaniu zo strany policajtov v súvislosti s týmito raziami a/alebo počas následného zadržania políciou. Ďalej sa preukázalo, že telo pána Radoslava Pukyho, ktorý bol údajne prenasledovaný políciou v súvislosti s akciou v Trebišove, bolo nájdené o niekoľko dní neskôr v kanáli.

Slovenské orgány potvrdili, že polícia zahájila akciu v Trebišove 23. februára 2004, v kontexte ktorej bolo zadržaných 69 osôb, vrátane približne 25 maloletých. Nasledujúci deň bola zahájená policajná akcia v Čaklove, v dôsledku ktorej bolo obvinených 23 osôb a vo vzťahu k 12 z nich podal príslušný prokurátor návrh na vzatie do väzby...

Slovenské orgány tiež poskytli informáciu týkajúcu sa prípadu pána Pukyho, uvádzajúcu, že pitva stanovila, že „priamou príčinou smrti [...] bolo klasické udusenie utopením“ a že „sa nenašli žiadne zranenia spôsobené mechanickým násilím, ktoré by mohli naznačovať účasť ďalšej osoby“; orgány dospeli k záveru že „je zrejmé, že tento skutok nie je trestným činom“.

¹ <http://www.cpt.coe.int/documents/svk/2006-05-inf-eng.htm>

Počas návštevy delegácia zisťovala, či bolo vedené účinné vyšetrowanie smrti pána Pukyho... Za účelom jeho posúdenia delegácia vypočula Okresného prokurátora v Trebišove a policajtov z Okresného riaditeľstva Policajného zboru a Obvodného oddelenia; okrem toho preskúmala príslušné spisy.

22. Prvé vyšetrowanie vo veci „ublíženia na zdraví“ (§ 224 ods. 1 Trestného poriadku) nebohého Radoslava Pukyho bolo začaté Okresnou prokuratúrou v Trebišove 7. marca 2004, v deň, kedy bolo jeho telo nájdené v kanáli blízko osady, kde bola pred 10-dňami uskutočnená policajná akcia. Správa z pitvy – ktorá bola vykonaná 8. marca 2004 Ústavom forenznej medicíny v Košiciach – bola doručená 30. marca 2004; tak ako už bolo uvedené, stanovila za príčinu smrti udusenie utopením a za predpokladaný deň úmrtia určila 24. február 2004. Dňa 7. marca 2004 viacerí svedkovia – ktorí videli naposledy živého pána Pukyho, keď utekal 24. februára 2004 z osady – boli vypočutí, vrátane jeho brata; neskôr uviedol, že mu obeť povedala k tejto udalosti, že bol „riadne zbitý“ políciou, a že ho „bolelo jeho ľavé predlaktie a ľavý bok“. Vyšetrowanie bolo skončené 26. apríla 2004, pretože „čin nevykazoval znaky trestného činu a zo zranení na jeho tele spôsobených fyzickým násilím sa nezistilo zavinenie cudzej osoby.“

V nadväznosti na preskúmanie spisu a záver, že skončenie vyšetrowania bolo „predčasné a nedôvodné“, generálny prokurátor 8. júna 2004 požiadal, aby vyšetrowanie znovu prebiehalo. Generálny prokurátor predovšetkým konštatoval, že správa z pitvy týkajúca sa smrti pána Pukyho nebola „jednoznačná“, pokiaľ ide o čas smrti, a odporučil, aby bol vyžiadany nový znalecký posudok. Ďalej nariadil Okresnej prokuratúre v Trebišove, aby identifikovala a vypočula ďalších svedkov zo skupiny osôb, ktoré boli prenasledované a zaistené v kontexte akcie v Trebišove. Poukázal aj na to, že neboli vyšetrené tvrdenia o zlom zaobchádzaní políciou oznámené bratom nebohého a požiadal, aby ho informovali o tomto vyšetrowaní.

V druhom znaleckom posudku vypracovanom Ústavom forenznej medicíny v Martine bola opätovne stanovená ako príčina smrti udusenie utopením; avšak neskôr ako 24. februára 2004, bolo vyvodené, že predbežný deň úmrtia bol medzi 1. a 4. marcom, t.j. 5 až 8 dní po tom, ako bol pán Puky naposledy videný na žive. Zo záznamov preskúmaných delegáciou nevyplýval žiaden pokus o vyšetrowanie rozporu medzi prvým a druhým posudkom, pokiaľ ide o predbežný deň smrti. Pokiaľ ide o opatrenia prijaté na vyšetrowanie údajného zlého zaobchádzania s pánom Pukym, boli viac menej povrchné. Vyšetrowatelia len preukázali, že v záznamoch Okresného riaditeľstva Policajného zboru sa neobjavilo jeho meno medzi osobami, ktoré boli zadržané v kontexte policajnej akcie uskutočnenej 24. februára 2004; nevypočuli však žiadnych policajtov, ktorí sa zúčastnili tejto akcie. Druhé trestné stíhanie bolo zastavené 22. októbra 2004 a v čase návštevy prebiehalo konanie o sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu.

Výbor CPT si želá byť informovaný o výsledku konania o sťažnosti proti zastaveniu trestného stíhania v prípade Radoslava Pukyho.”

55. Vo svojej odpovedi vláda popísala ďalšie vyšetrowanie v prípade a prijaté rozhodnutia. Uviedla, že konanie bolo zastavené, pretože bolo nespochybniteľné, že na smrti Radoslava Pukyho neniesla vinu cudzia osoba¹.

---

¹ <http://www.cpt.coe.int/documents/svk/2006-06-inf-eng.htm>

NÁMIETKY

56. Sťažovateľ sa podľa článku 2 Dohovoru, posudzovaného samostatne aj v spojení s článkom 13 Dohovoru, sťažoval, že slovenské orgány neuskutočnili dôkladné a účinné vyšetrenie smrti jeho brata.

57. S odkazom na svoj a bratov etnický pôvod a skutkové okolnosti prípadu sťažovateľ ďalej namietal porušenie článku 14 v spojitosti s článkom 2 a 13 Dohovoru.

PRÁVO

A. Vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy

58. Vláda namietala, že sťažovateľ nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy. S odkazom na rozhodnutie ústavného súdu zo 17. apríla 2007 a jeho prax v podobných prípadoch, vláda bola názoru, že sťažovateľ mal pred podaním svojej druhej ústavnej sťažnosti podať podnet na nadriadenú prokuratúru podľa zákona z roku 2001.

59. Sťažovateľ nesúhlasil.

60. Súd poznamenáva, že generálna prokuratúra uskutočnila istú formu kontroly vyšetrenia vo veci. V nadväznosti na rozhodnutie o zastavení trestného stíhania z 26. apríla 2004 preskúmala vec zo svojej vlastnej iniciatívy a nariadila ďalšie vyšetrenie za účelom zistenia ďalších relevantných skutočností (pozri vyššie odsek 17). Následne, v reakcii na sťažovateľovu prvú ústavnú sťažnosť, znovu nariadila ďalšie vyšetrenie vo veci (pozri vyššie odsek 27).

61. Sťažovateľ podal sťažnosť proti poslednému rozhodnutiu o zastavení trestného stíhania prijatému 16. júna 2005, ktorú Okresná prokuratúra v Trebišove zamietla 7. júla 2005. Teda vyčerpal prostriedky nápravy dostupné podľa Trestného poriadku. Vyššie uvedená informácia naznačuje, že generálna prokuratúra dohliadala nad zákonnosťou vyšetrenia zo svojej vlastnej iniciatívy, tiež vo svetle pozornosti, ktorá bola prípadu venovaná na Slovensku a Výborom CPT.

62. Za týchto okolností a tiež poznamenajúc, že „oficiálne a účinné vyšetrenie“ spôsobilé stanoviť príčinu smrti a identifikovať a potrestať zodpovedné osoby musí byť uskutočnené z vlastnej iniciatívy (pozri, napríklad, *Paul a Audrey Edwards proti Spojenému kráľovstvu*, č. 46477/99, ods. 74, ECHR 2002-II, a *Tsintsabadze proti Gruzínsku*, č. 35403/06, ods. 85, 15. február 2011), Súd je toho názoru, že od sťažovateľa sa nevyžadovalo, aby na účely článku 35 ods. 1 Dohovoru výslovne požiadal o tretie preskúmanie veci orgánmi prokuratúry prostredníctvom podnetu podľa zákona o prokuratúre z roku 2001 na vyšších stupňoch.

63. Preto za osobitných okolností prípadu musí byť námietka vlády týkajúca sa nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy sťažovateľom odmietnutá.

B. Namietané porušenie článku 2 Dohovoru

64. Sťažovateľ sa sťažoval, že slovenské orgány nevykonali dôkladné a účinné vyšetrovanie smrti jeho brata. Namietal porušenie článku 2 Dohovoru, ktorý znie nasledovne:

Článok 2

„1. Právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života okrem výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po uznaní viny za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

2. Zbavenie života sa nebude považovať za spôsobené v rozpore s týmto článkom, ak bude vyplývať z použitia sily, ktoré nie je viac než úplne nevyhnutné, pri:

- (a) obrane každej osoby proti nezákonnému násiliu;
- (b) vykonávaní zákonného zatknutia alebo zabránení úteku osoby zákonne zadržanej;
- (c) zákonne uskutočnenej akcii za účelom potlačenia nepokojov alebo vzbury.”

65. Vláda tvrdila, že vnútroštátne orgány dodržali svoj záväzok uskutočniť účinné vyšetrovanie smrti sťažovateľovho brata, a že vynaložili náležité úsilie v tomto ohľade.

66. Sťažovateľ nesúhlasil. Namietal, že vyšetrovanie spoľahlivo nestanovilo všetky relevantné skutočnosti a logicky neobjasnilo príčinu smrti jeho brata.

67. Sťažovateľ predovšetkým trval na tom, že vyšetrovanie bolo narušené, pretože orgány neobjasnili rozpor medzi dvomi znaleckými posudkami, pokiaľ ide o čas smrti jeho brata. Na základe druhého znaleckého posudku riadne nevyšetrili miesto pobytu sťažovateľovho brata medzi 24. februárom 2004 a odhadovaným utopením sa jeho tela vo vode 1. marca 2004 alebo po tomto dátume.

68. Sťažovateľ ďalej trval na tom, že orgány neidentifikovali a nevypočuli relevantných svedkov, takých akými boli obyvatelia rómskej osady a členov policajného tímu, ktorý zasahoval 24. februára 2004.

69. Súd pripomína, že ak došlo k strate na životoch za okolností potencionálne vyvolávajúcich zodpovednosť štátu, článok 2 ukladá štátu povinnosť, aby zabezpečil prostredníctvom všetkých prostriedkov, ktoré má k dispozícii, primeranú reakciu – súdnu alebo inú – tak, aby bol náležite použitý legislatívny a správny rámec vytvorený na ochranu práva na život a akékoľvek porušenia tohto práva boli potlačené a potrestané. V prípadoch, v ktorých boli zavraždení jednotlivci v dôsledku použitia sily, povinnosť chrániť právo na život vyžaduje, zavedenie istých foriem vyšetrovania.

Rovnaké záruky by sa mali tiež aplikovať na vyšetrovania v prípadoch, v ktorých osoba zomrela za podozrivých okolností, v ktorých je v hre pozitívny záväzok štátu podľa článku 2 (pozri *Mikayil Mammadov proti Azerjbadžanu*, č. 4762/05, ods. 101 a 102, 17. december 2009, a *Branko Tomašić a ďalší proti Chorvátsku*, č. 46598/06, ods. 62, 15. januára 2009, spolu s ďalšími odkazmi).

70. Také vyšetrovanie musí byť predovšetkým účinné v tom zmysle, že je spôsobilé zistiť okolnosti, za ktorých ku skutku došlo a v prípade potreby viesť k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb. To nie je povinnosť dosiahnutia výsledku, ale použitia prostriedkov. Orgány musia prijať všetky náležité opatrenia na zabezpečenie dôkazov týkajúcich sa skutku zahrňujúc *inter alia*, výpovede svedkov, forenzné dôkazy a v prípade potreby pitvu, ktorá poskytne komplexný a presný záznam o zranení a objektívnu analýzu klinických záverov, vrátane príčiny smrti. Akýkoľvek nedostatok vo vyšetrovaní, ktorý podkopáva jeho schopnosť stanoviť príčinu smrti alebo zodpovednú osobu vedie k riziku, že tento štandard nebude dodržaný. Vyšetrovanie by malo byť nezávislé, prístupné rodine obete, uskutočnené s primeranou promptnosťou a rýchlosťou a musí obsahovať dostatočný prvok verejného dohľadu (pozri, napríklad, *McKerr proti Spojenému kráľovstvu*, č. 28883/95, ods. 113-114, ECHR 2001-III, a *Juozaitienė a Bikulčius proti Litve*, č. 70659/01 a 74371/01, ods. 86, 24. apríl 2008, spolu s ďalšími odkazmi).

71. V predmetnom prípade sťažovateľov brat zomrel neprirodzenou smrťou. Sťažovateľ namietal, že jeho brat zmizol v súvislosti s policajnou akciou, ku ktorej došlo 24. februára 2004, a že naposledy videl svojho brata v poli na mieste, kde polícia obkľúčila Rómov bežiacich cez pole. Za týchto okolností Súd akceptuje, že procesné záruky článku 2 si vyžadovali, aby v zmysle vyššie uvedeného bolo uskutočnené vo veci účinné vyšetrovanie.

72. V tejto súvislosti Súd poznamenáva, že orgány prijali množstvo opatrení za účelom zistenia relevantných okolností prípadu. Predovšetkým promptne preskúmali a zadokumentovali miesto nálezu tela, zabezpečili pitvu a vykonanie znaleckého dokazovania a vypočuli ôsmich svedkov, vrátane sťažovateľa a družky jeho brata. Konanie bolo zastavené po tom, ako dvaja znalci nezistili žiadne znaky fyzického násillia na tele a za priamu príčinu smrti stanovili udusenie utopením.

73. Na základe nariadenia generálnej prokuratúry bolo uskutočnené ďalšie vyšetrovanie za účelom objasnenia všetkých relevantných skutočností. Tvorilo ho vypočutie svedkov, vrátane rómskeho obyvateľstva a policajtov, s cieľom zistiť miesto pobytu a podrobnosti hľadania sťažovateľovho brata, rekonštrukcia udalostí na mieste nálezu tela, vypracovanie druhého znaleckého posudku, ako aj preskúmanie spisov týkajúcich sa osôb, ktoré boli zadržané políciou 24. februára 2004 (pozri vyššie odseky 18-34).

74. Súd považuje predovšetkým za relevantné, že dva tímy znalcov nezávisle jeden na druhom určili za nespochybniteľný dôvod smrti sťažovateľovho brata udusenie utopením. Znalci nezistili žiadne stopy fyzického násillia na tele nebohej osoby a neboli zistené žiadne skutočnosti preukazujúce účasť tretej osoby. Tieto závery sťažovateľ nenapadol.

75. Je pravdou, že prvý tím znalcov uviedol vo svojom posudku, že predpokladaný čas smrti sťažovateľovho brata možno stanoviť na 24. február 2004, zatiaľ čo druhý tím znalcov dospel k záveru, že telo bolo ponorené do vody približne 3 až 6 dní pred tým, ako bolo 7. marca 2004 nájdené. Vyšetrovateľ uskutočnil ďalšie vyšetrovanie pokiaľ ide o tento aspekt prípadu a druhý tím znalcov objasnil dôvody svojho záveru. Tento záver bol tiež podporený skutočnosťou, že poloha, v akej sa našlo telo zodpovedalo tomu, ako sa osoba utopila. Znalci z Martina opätovne potvrdili, že k smrti muselo dôjsť v rámci týchto 3 až 6 dní.

76. Súd nemá žiadnu informáciu, ktorá by mohla spochybnit' vyššie uvedený záver týkajúci sa dôvodu a predpokladaného času smrti sťažovateľovho brata.

77. Okrem toho dostupné informácie nepripúšťajú záver, že sťažovateľov brat bol skutočne prenasledovaný políciou. Preto nemožno dospieť k záveru, že sporné udalosti boli nepravdivé v celom rozsahu alebo v prevažnej časti, v rámci výlučného vedomia orgánov ako v prípade osôb pod ich kontrolou, napríklad vo väzbe. V tomto ohľade je predmetný prípad odlišný od tých, v ktorých dôkazné bremeno spočíva na orgánoch, ktoré musia predložiť dostatočné a presvedčivé vysvetlenie (pozri, napríklad, *Salman proti Turecku* [VK], č. 21986/93, ods. 99, ECHR 2000-VII).

78. So zreteľom na vyššie uvedené, rozhodujúci význam nemôže byť pripísaný tvrdeniu, že vyšetrovateľ neobjasnil miesto pobytu sťažovateľovho brata po 24. februári 2004, nezistil totožnosť a nevypočul všetkých policajtov, ktorí sa zúčastnili na akcii uskutočnenej 24. februára 2004 alebo nevypočul všetky zadržané osoby a obyvateľov rómskej osady.

79. Podľa názoru Súdu vnútroštátne orgány prijali za daných okolností primerané opatrenia za účelom objasnenia relevantných skutočností. Účasť právnikov z Ligy za ľudské práva na rekonštrukcii udalostí na mieste nálezu tela a zainteresovanosť Výboru CPT naznačujú, že vyšetrovaniu bol venovaný dostatočný prvok verejného dohľadu. Sťažovateľ sa nestážoval a Súd nezistil žiadny náznak, že sa nezapojil do konania v rozsahu potrebnom na zabezpečenie jeho legitímnych záujmov alebo že vyšetrovanie nespĺňalo požiadavku nezávislosti. Napokon vyšetrovanie sa začalo 7. marca 2004 a konečné rozhodnutie bolo prijaté 7. júla 2005, teda trvalo 16 mesiacov. Berúc do úvahy prijaté opatrenia a rozhodnutia vydané počas tohto obdobia, možno ich považovať za zlučiteľné s požiadavkou promptnosti a primeranej rýchlosti v zmysle vyššie uvedenej judikatúry.

80. Vyšetrovanie smrti sťažovateľovho brata preto spĺňalo požiadavky článku 2 Dohovoru.

81. Z uvedeného vyplýva, že táto námietka je zjavne nepodložená a musí byť odmietnutá v súlade s článkom 35 ods. 3 písm. a) a 4 Dohovoru.

C. Namietané porušenie článku 14 Dohovoru

82. So zreteľom na svoj a bratov etnický pôvod a skutkové okolnosti prípadu, sťažovateľ ďalej namietal porušenie článku 14 Dohovoru, ktorý stanovuje nasledovné:

„Užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.“

83. Vláda tvrdila, že v súvislosti s prípadom sťažovateľovho brata neexistoval žiadny náznak diskriminačného zaobchádzania odporujúci článku 14 Dohovoru.

84. Sťažovateľ namietal, že orgány neprijali všetky odôvodnené kroky, aby odhalili prípadný rasistický motív a zistili, či pri udalostiach vedúcich k smrti jeho brata zohrávala úlohu etnická nenávisť alebo predsudok. Ďalej tvrdil, že opomenuli viesť účinné vyšetrovanie smrti jeho brata z dôvodu jeho rómskej príslušnosti.

85. Súd vyššie odmietol sťažovateľovu námietku podľa článku 2 Dohovoru týkajúcu sa údajných nedostatkov vyšetrovania smrti jeho brata z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Poznomenáva, že prípadu bola venovaná osobitná pozornosť zo strany najvyšších orgánov prokuratúry. Za okolností predmetného prípadu neexistuje náznak diskriminačného zaobchádzania odporujúceho článku 14 Dohovoru.

86. Z uvedeného vyplýva, že aj táto námietka je zjavne nepodložená a musí byť odmietnutá v súlade s článkom 35 ods. 3 písm. a) a 4 Dohovoru.

D. Namietané porušenie článku 13 Dohovoru

87. Napokon sa sťažovateľ sťažoval, že nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy vo vzťahu k svojim vyššie uvedeným námietkam. Namietal porušenie článku 13 Dohovoru, ktorý znie nasledovne:

„Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.“

88. Podľa názoru vlády sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, konkrétne sťažnosť na ústavný súd. Tento prostriedok nápravy však nevyužil v súlade s formálnymi požiadavkami, tak ako boli interpretované a aplikované ústavným súdom. Rovnako aj podnet podľa zákona o prokuratúre z roku 2001 predstavoval účinný prostriedok vo vzťahu k námietkam vzneseným sťažovateľom.

89. Sťažovateľ nesúhlasil.

90. Vo svetle všetkých materiálov, ktoré má k dispozícii a jeho vyššie uvedené závery vo vzťahu k námietkam sťažovateľa podľa článku 2 a 14 Dohovoru, Súd konštatuje, že posudzovaná námietka nevykazuje žiadny náznak porušenia práv a slobôd stanovených v Dohovore alebo v jeho protokoloch.

91. Z uvedeného vyplýva, že táto námietka je zjavne nepodložená a musí byť odmietnutá v súlade s článkom 35 ods. 3 písm. a) a 4 Dohovoru.

Z týchto dôvodov Súd väčšinou

vyhlasuje sťažnosť za neprijateľnú.

Santiago Quesada
tajomník

Josep Casadevall
predseda